

ཐོད་ཀྱི་གསེང་པ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་སྤྱོད་པ་བཟུངས་དཔེ་ཚོགས།

ARURA

ཨ།མན་ངག་རིན་ཆེན་ གསེང་སྤྱོད་ཨ།

ཀམ་ཚུལ་ཁྱིམ་ས།

མེ་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་།

བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་གནད་དཔེ་ཕྱོགས་བརྒྱགས་དཔེ་ཚོགས།

ARURA

ཨ། བདུད་ཅི་སྟོང་ཐོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་བདུད་
བརྒྱས་གསང་བ་ཡན་རག་རིན་ཆེན་གསེར་
སྒྲིམ་ཞེས་བྱ་བ་བརྒྱགས་པའི་དབུ་
ཕྱོགས་ལགས་སོ།

ཀམ་ཚུལ་ཁྱིམ་ས།

མཆོ་སྟན་ཞིང་ཆེན་ བོད་ ཀྱི་ གསེབ་ རིག་ ཞིབ་ འཇུག་ ཁང་ རྩམ་བཅུགས།
(བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་གནད་དཔེ་ཕྱོགས་བརྒྱགས་དཔེ་ཚོགས་)སྒྲིམ་ཞེས་བྱ་བ་

051

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུག་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

医学秘诀荟萃·金匮:藏文/《藏医药经典文献集成》
编委会,青海藏医药研究所编. - 北京:民族出版社,
2007.6

(藏医药经典文献集成)

ISBN 978 - 7 - 105 - 08362 - 6

I. 医... II. ①藏... ②青... III. 藏医 - 方书 - 藏语
IV. R291.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2007)第 087802 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编 100013)

<http://www.mzcbs.com>

北京艺辉印刷有限公司印刷

各地新华书店经销

(藏编室电话:64275311 藏文发行科电话:64227665)

2007 年 6 月第 1 版 2007 年 6 月北京第 1 次印刷

开本:850 毫米 × 1168 毫米 1/32 印张:9.5

印数:0001 - 3000 册

ISBN 978 - 7 - 105 - 08362 - 6/R·241(藏 113)

定价:15.00 元

ཚུམ་ཞིག་འགན་འཁུར་པ། འག་དབང་ཕུན་ཚོགས།
 责任编辑： 阿旺平措
 གནས་ཁུལ་ཚོམ་ཞིག་པ། བུ་ཆུང་ཆེ་རིང་།
 特邀编辑： 普穷次仁

༩༩ ། མན་དག་རིན་ཆེན་གསེར་རྒྱུ།

ཚོམ་པ་ཤི།	ཀམ་ཚུལ་ཁྲིམས།
ཚོམ་ཞིག་ཕུ་མན།	མཚོ་ཕུན་ཁོང་ཆེན་པོ་དུ་ཁྱི་གསེར་ཞིབ་འཇུག་ཁང་།
དཔེ་ཚུན་ཕུ་མན།	པོ་དུ་ཁྱི་གསེར་པེ་གཤེན་པོ་པེ་ཚོགས་བཞིག་ས་དཔེ་ཚོགས་ཚོམ་ཞིག་ཚོགས་པ།
འབྲུག་སྐད་ཕུ་མན།	མི་རིགས་དཔེ་ཚུན་ཁང་།
གནས་ཁུལ།	མི་རིགས་དཔེ་ཚུན་ཁང་གི་པོ་དུ་ཁྱི་གསེར་ཞིག་ཁང་།
ཞུག་ཁྲིད་ཡུང་གུང་ས།	པེ་ཅིན་རྟ་མིང་མེ་བྱང་ལམ་ཡང་14པ།
ཁ་པར་ཡུང་གུང་ས།	100013
པར་འདེབས་ཕུ་མན།	010 - 64275311
བརྒྱད་འཛོལ་ཕུ་མན།	པེ་ཅིན་དུ་ཁྱི་གསེར་པེ་འདེབས་ཚད་ཡོད་ཀྱང་སྤི།
དྲིང་ཆེད།	ལྷུ་ཡུང་ས་ས་གནས་སེ་སེ་པེ་ཅིན་དུ་པེ་ཆོང་ཁང་།
པར་ཕྱོགས།	850mm x 1168mm 1/32
པར་གཞི་ཁྲིག་ཤེངས།	9.5
པར་ཐེངས།	2007ལོའི་ཟླ་6པར་པར་གཞི་དང་པོ་བཞིགས།
པར་ཐེངས།	2007ལོའི་ཟླ་6པར་པེ་ཅིན་དུ་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཞིགས།
པར་ཐེངས།	0001 - 3000
ཕྱི་ཚུ་ལོང་།	སྒོ་རྩ་15.00

བྱང་ཁྱུལ་སྤྱི་ཚོང་གྲྭ་གསལ་རིག་རིག་གནས་སྤྱང་སྤྱོད་སྤུལ་འདེད་ཚོགས་པ།

中华国际藏医药文化保护促进会

CHINA INTERNATIONAL TIBETAN MEDICINE CULTURAL
PROTECTION AND PROMOTION ASSOCIATION

《藏医药经典文献集成丛书》编辑整理委员会名单

主编：[措如·次郎] 次郎 尼玛 土布旦

副主编：[措如·次郎]

主任委员：艾措千

副主任委员：多杰 旦正加 星全章 才让加

委员：艾措千 多杰 旦正加 星全章 才让加 完德才让

恰多·李先加 昂青才旦 李先加 达多 端智

尕玛措尼 端智才让 三智加 尕藏多杰 华旦尖措

昂智索南 格桑扎西 多杰拉旦 卡着杰 扎巴

本书整理者：洛仲珠·丁增尼玛 拉毛才让 多杰 夏吾杨本

《藏医药经典文献集成丛书》编辑整理委员会名单

顾问：[措如·次郎] 旦科 尼玛 土布旦

主任委员：艾措千

副主任委员：多杰 旦正加 星全章 才让加

委员：艾措千 多杰 旦正加 星全章 才让加 完德才让

恰多·李先加 昂青才旦 李先加 达多 端智

尕玛措尼 端智才让 三智加 尕藏多杰 华旦尖措

昂智索南 格桑扎西 多杰拉旦 卡着杰 扎巴

本书整理者：洛仲珠·丁增尼玛 拉毛才让 多杰 夏吾杨本

ཐུན་འགྲོའི་གཏམ།

ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་མངོན་བཞིན་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟན་ལ། དེ་ནི་གནའ་ཐོད་ཐོད་ཀྱི་གསོ་རིག་མང་གཞིར་བྱས་སོགས་ རྒྱ་གར་རྒྱ་ནག་ཏེ་ཐིག་ལ་སོགས་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཉེར་བཅུད་བརྟེ་ལེན་བྱས་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མ་ལག་ཆ་ཚང་ཞིང་ལག་ལེན་གྱི་ཚུང་བྱང་ལུན་སྲུང་ཆོགས་པ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་མངོན་པར་བཟུང་བའི་གསོ་དབུད་ཀྱི་རིག་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། རྩ་མོ་ཞིག་ནས་འཛམ་གླིང་ཁོངས་ཀྱི་གསོ་རིག་སྤྱོད་པ་ནམས་ཀྱིས་གདེང་འཛིན་ཆེན་པོ་གནང་ལུས་སྲུང་མཆིས།

ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་གཞུང་དང་ལག་ལེན་གྱི་བརྟན་བཙས་བཟང་ལས་འདས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་ནང་དོན་གྱི་ཐད་གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་དང་། མང་གཞིའི་གཞུང་ལུགས། བྱང་ཐོག་ལག་ལེན། རྩན་ཇས་ཐེབ་བཟོ། ལུས་ཁམས་བདེ་སྤྱང་ལ་སོགས་རིག་ཆེན་ཡོངས་སུ་འབྱས་ཡོད་པའི་ནོར་བུའི་བང་མངོན་ཅིག་ལགས། དེ་ལ་ཉང་དང་སྲིད་གཞུང་གི་བྱུགས་འཁྱར་དང་བཙེ་མཐོང་ཆེན་པོའི་འོག་ཉེ་མོར་ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་རྒྱན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གང་ལེགས་བྱུང་ཡོད་ལ། གནའ་གཞུང་གང་མང་ཞིག་གྲང་དཔེ་རྒྱན་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་ཐིག་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ད་དུང་གནའ་དཔེ་མང་པོ་ཞིག་སྤར་བཞིན་འབྱས་ཐོས་ཀྱིས་ལོག་ཐེབས་པ་འཕྲ། ཡང་ན་མིའི་རྩིས་བའི་དབང་གིས་གཏོར་བརྟག་ཆབས་ཆེན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པས། གང་ལྟར་སྟོས་སྤྱད་སྤྱོད་མ་བྱས་ཆེ་རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པའི་གནའ་དཔེ་གང་མང་ཞིག་ཙ་བརྟག་རྒྱན་ཆད་དུ་འགྱེ་ཉན་ཆེ།

དེ་ལ་ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ཉིད་ཚུགས་ཡོངས་ནས་རྒྱན་འཛིན་དང་དར་

སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་མིགས་ལྷུ་ལ་བཅངས་ནས་ར་ཆོས་༡༠༠༣མེར་མཆོ་སྤྲོན་ཞིང་
 ཆེན་པོ་དེ་གི་གསེང་ལྷུ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་“《བོད་ཀྱི་གསེང་
 བ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཚྭ་གསུམ་དཔེ་ཆོགས་》ཙམ་མྱིག་ཆོགས་པ་”མྱིག་
 འཇུགས་བྱས་པ་དང་། གནའ་དཔེ་འཆོལ་རྒྱད་དང་དག་མྱིག་དང་ཙམ་མྱིག་
 བཅས་གི་ལས་སྒོ་བྱེ་ཞིང་དཔེ་རྒྱན་དང་འབྲེམས་སྤེལ་གི་བྱ་བ་ཡང་འགོ་བཙམས་
 ཟིན་ཡོད། དཔེ་ཆོགས་འདི་ནི་རྩ་ན་མ་མཆོས་པའི་རིག་གནས་གི་ལས་གྲ་ཆེན་
 པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་བོད་ཀྱི་གསེང་ལྷུ་ཞིབ་པའི་གནའ་དཔེ་ཡོད་དོ་ཙག་
 འདུས་པའི་དཔེ་ཆོགས་ཤིག་ཏུ་འཇུག་བར་བྱེད་རྒྱ་ནི་ར་ཆོས་བསམ་འདུན་ཡིན་
 ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་སྐབས་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱང་ར་ཆོས་ཡོད།

དེ་ལྟར་དཔེ་ཆོགས་འདི་ཆོག་མར་དཔེ་རྒྱན་བྱེད་པའི་སྐད་དང་བརྒྱན་ནས་
 འདིར་ཁོ་བོས་བྱ་བ་ཞག་ཆེན་པོ་འདི་ཚྭ་གསུམ་གང་ཐད་ནས་བྱ་བ་ལམ་སྤོང་ཡོང་
 བའི་བཀའ་ཤིས་སྤྲོན་འདུན་བྱ་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་གསེང་ལྷུ་ཞིབ་པའི་ལྷག་
 བསམ་དཀའ་བའི་ལྷུ་དང་ཚྭ་གསུམ་སོ་སོའི་སྤྱིས་བྱ་ཁུན་ནས་ཀྱང་ལས་གྲ་འདིར་
 ཚྭ་གསུམ་གང་ཐད་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་རོགས་འདེགས་བྱེད་པའི་བསམ་འདུན་བྱ་
 རྒྱུ་ཡིན།

ཞེས་འོ་ཆོགས་ཆེན་ནས།
 ༡༠༠༧ལོའི་ཟླ་༣པར།

མཆམས་སྒྱུར་བའི་གཏམ།

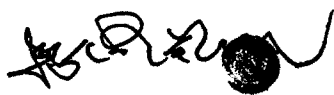
ཁ་པ་རི་པོ་འི་བཅུ་ལྷག་རིག་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱིས་འཇིག་
 ཉིན་སྒྱུ་འི་ཕན་བདེ་གཞི་མར་གྱུར་པ་འི་སྒྱུ་འི་རིག་པ་མཐའ་དག་སྒྱུ་ལ་བཏགས་
 པའི་མིང་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་རྗེས་འཛིན་གྱི་ཐབས་མཚོག་དམ་པར་
 གྱུར་པའི་གངས་ཅན་གསེ་བ་རིག་པ་ནི་བོད་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིལ་སྒྱུན་
 དར་སྒྲེལ་མཛད་ཅིང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་སྒྱབ་པའི་རིག་པ་
 ཞིག་ཡིན་སྟབས། རིས་སྒྲུ་མ་ཆད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་པའི་ལས་
 རོན་ཁོ་ན་སྒྱབ་པའི་རིག་པ་ཞིག་ཏུ་འབྱུངས་ཤིང་སྒྱུ་ཚོགས་དང་དུས་རབས་རི་
 འབྲུ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འར་མཁོ་གལ་དང་ཕན་ཚུགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་དོན་
 དངོས་ཀྱི་ཉིང་ནས་ཐུབ་པའི་གནས་ལྷགས་ཤིག་ཡིན་པས་མི་སྒྲུ་དང་སྒྲུ་ཞིག་གིས་
 བྱང་བསྟོན་འདིར་དང་ཁྱོད་གཤམ་བྱ་བར་མི་བྱས་སོ། །རང་རེའི་སྒྲུ་ལྷག་
 ཆང་དང་དེ་ཡོད་བཞུན་བཅས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ལྟར་ན། གཤམ་དུང་བོན་ལྷགས་
 ཀྱི་དྲང་སྟོང་དཔུང་བྱ་བྱི་ཤེས་ནས་སྒྲན་པ་དུང་གི་ཆོར་ཅན་ཅན་བར་དང་། རྗེ་
 བཅུན་གཤམ་ཐོག་ཉིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ནས་གཏིར་སྟོན་གྲ་བ་མཛོན་ཤེས་ཀྱི་
 བར། བེ་རོ་ཅ་ན་ནས་སོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་སྐབས། བྱང་ལུར་ནམ་
 གཉིས་ནས་ཀོར་སྒྲུལ་ཡབ་སྐུས། མི་དབང་རྗེ་སྤྱིད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྒྲན་ཅིས་
 མཁས་དབང་མཁྱེན་རབ་ལོ་རྒྱལ་བྱས་པའི་དྲང་སྟོང་མཁས་སྒྱབ་རིམ་བྱོན་
 བཟང་གིས་མི་ལངས་པ་ནམས་ཀྱི་སྒྲུ་དྲིན་ལས། དཔལ་ལྷན་སྒྱུད་བཞིའི་
 དཀོངས་འབྲེལ་དང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་དཀོངས་འབྲེལ་གཙོ་བྱས་པའི་གསེ་
 རིག་གི་བཞུན་བཅས་རི་པོའི་གཏོས་དང་མཉམ་པ་རང་གིས་མཛལ་ན་དད་པའི་

སྤྱི་ལོ་གཤམ་ཞིང་གཞན་ལ་ངོ་མ་ན་ལ་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་པ་རྒྱས་པ་འདིས་ཐོད་ཀྱི་གས་
བརྟེན་པའི་ལོ་རྒྱུས་རིང་ལ་གཞུང་མན་རག་གི་ནང་དོན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོག་པ་
ཞིག་ཡིན་པ་ར་སྤྱོད་གསལ་པོ་བྱས་འདུག

འོན་ཀྱང་མིག་སྤྱོད་སྤྱོད་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མའི་དབང་གིས་རང་འཕྲི་གས་
རིག་ཐད་ཀྱི་གཞུང་མན་རག་གི་གདམས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཉམས་ཉེས་སྤྱོད་དང་
འཕྱར་སྤྱོད་ཡིན་པ་འང་ཀུན་གྱིས་མཐུན་གསལ་ལགས་པས། ད་ལྟའི་དུས་
འདིར་བདག་ཅག་ཆོ་རིག་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོང་ཐོང་ཁོ་ན་དང་ཡུལ་ཡུང་བྱེ་
བྱག་པའི་ཁི་ཕན་ནམ་སྤྱོད་གས་རིས་ཅན་གྱི་རྩ་བ་སྤྱོད་གས་རིང་དུ་དོར་ནས་མི་
རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་བྱ་འདི་ལ་སྤྱིར་ཁོང་ནས་གཙུག་དང་
གཅེས་སྤྱོད། དེ་བཞིན་རིས་སྤྱོད་ཐེད་པའི་འཛམ་གླིང་གི་མའི་རིགས་ཡོངས་ལ་
ཕན་དུ་རེ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་རྣམ་དག་གི་སྤྱོད་ནས། རི་རྒྱལ་རྒྱན་པའི་གཏོས་དང་
མཉམ་པའི་ཐོད་ལྷགས་གས་རིག་གི་གཞུང་མན་རག་རྣམས་ལ་འོ་ལ་ཆོད་དང་
རང་བཟོ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སྤྱོད་ལས་ལྷག་པའི་རང་སྤྱོད་འདོན་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་
འཆོལ་སྤྱོད་ལེགས་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་བཅས་ནི་ཁོན་ཏུ་གལ་གནད་ཆེ་བའི་བསྐྱེད་བཞིག་
རེད།

དེའི་མུར་མཆོ་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་ཐོད་ཀྱི་གས་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་མིང་
དོན་མཚུངས་པའི་སྤྱོད་ནས་ཐོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཅིས་རིག་པ་རྒྱུད་འཛིན་ཡག་པོ་ཞིག་དང་
གསར་བཏོད་གོང་སྤེལ་གྱི་མང་གཞི་བཟན་པོ་ཞིག་འཇུགས་སྤྱོད་པའི་ཆེད་དུ།
ད་ལྟའི་དུས་རབས་དང་སྤྱོད་རྒྱས་བཟང་པོའི་གོ་སྤྱོད་དམ་འཛིན་རང་མི་
དངོས་ལོར་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པས་ཤུགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཞིང་མིག་རྒྱར་རིང་བའི་
རྒྱས་གཞི་དང་བཅས་ཉེ་རང་འཕྲི་སྤྱོད་ཅིས་སྤྱོད་ཀྱི་མཁོ་གལ་ཆེ་བའི་གནད་དེའི་
དང་བསྤྱོད་བཅས་ལག་ཏུ་ཐོན་ཏེ་ཅོག་སྤྱོད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཉེ་པར་དུ་
བསྤྱོད་པའི་དཔེ་བ་འདིས། ད་ལྟ་ཅམ་མ་ཟད་འབྱུང་འབྱུང་ཐོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཅིས་
བསྤྱོད་པ་ཉིད་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བར་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་

ཉུས་པ་ཐོན་སྤྱོད་ཅིང་ལྷན་ཅན་ཀྱན་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་དཔལ་དུ་འགྱུར་བར་གདོན་
མི་བཟང་བས་ན། འོ་སྒྲིལ་སྤྱོད་མོང་གིས་རྒྱུ་ཡི་རང་ཁྱེད་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
ཆེན་ཞིག་རེད་ཅེས་ཏེ་ཅང་དག་འཛུགས་དང་བཅས་མཆོས་སྤྱོད་བའི་ཆོག་ཏུ།

ཁོ་ཁྱེད་ཆོས་ཀྱིས།

ལྷོ་ལོ་ ༡༠༠༣ ལོ་ལྷོ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༡ ལོ་ལོ།

དག་ཐྱིག་པའི་གསལ་བཤད།

ཐོད་ཟལ་མོ་སྒྲིང་བ་ཞེས་སུ་གསལ་བ་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཉེར་ཏུ་གནས་
 པའི་མི་རིགས་ཉིད་ལ་གནམ་གྱིས་ས་བཀའ་བ་ལྟ་བུའི་སྒྲོན་ཕྱོན་དྲན་དབང་དམ་
 པ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་བཅུ་ལྷག་རིག་
 པའི་གནས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྒྱུག་པའི་ཤེས་རིག་བར་མཛོད་ནི་སྤྱིད་པའི་མཐར་
 ཡང་བྱལ་བ་མེད་པ་ཞེས་མཆིས་པ་ལ་སྤྱི་ཤར་བསྐྱོན་ཏུ་མེད་དོ། དེ་ལས་
 གནས་བཅུའི་ཡ་གྲུ་གཞན་རྗེས་འཛིན་གྱི་ཐབས་མཆོག་དམ་པར་གྱུར་པའི་
 ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ནི། རྗེ་གཤུ་ཐོག་ཆེན་པོས། མི་ན་བར་གནས་པར་
 འདོད་པ་དང་ན་བ་གསོ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གིས་གསོ་བ་རིག་པའི་མན་
 ངག་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་འགྲོ་བ་མའི་
 རིགས་ལ་མན་པ་འབའ་ཞེས་སྒྱབ་པའི་རིག་པ་ཞེས་ཉེ། དེར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཏུས་
 ཡུན་ཏུ་ཅང་རིང་ཞིང་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མ་ལག་ཆ་ཆང་ཡིན་པ་མ་ཟད། ལྷན་
 དབྱེད་ཀྱི་རིགས་ལམ་བུ་དུ་འཕགས་ཤིང་མན་ངག་ཉམས་སྦྱོར་ལུགས་སུ་མ་
 ཆོགས་ཤིང་བྱ་ཞོམ་པ་ཞེས་མཆིས་ལྟ་བུས། དེར་སྐབས་རྒྱལ་ཁབ་མི་དོན་ཀྱི་དུ་
 ཆོན་རིག་པ་མཁས་ཅན་དག་གིས་སྒྲིགས་ཡོངས་ནས་སྒྲོལ་སྒྲོལ་དང་ཞིབ་འཇུག་
 གི་གོམ་ལྟ་བུས་མཁྱོགས་ལེན་བྱེད་བཞིན་པ་དང་། རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཀྱང་
 ཉེར་གི་མི་རིགས་སྤྱི་ལྷན་དོན་འཁྲུལ་དང་བྱལ་རྒྱུ་གསར་སྤེལ་བྱེད་པའི་
 འགྲོས་དང་བསྐྱོན་ནས་ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལས་དོན་ཉིད་མོ་ཀྱང་ནས་
 ཉམས་པ་སོར་རྒྱུད་དང་མ་ཉམས་གོང་སྤེལ་གནང་ཉི་ཉམས་དགའི་ཡུལ་ཁམས་
 ཤིག་ཏུ་བསྒྱུལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་མི་དོན་གི་འགལ་སྐྱེད་ཏུ་མའི་དབང་གིས་རང་

རེད་གསེ་རིག་ཐད་ཀྱི་གཞུང་མན་ངག་གི་གདམས་པ་གང་མང་ཉམས་ཉེས་སུ་
 ཟུར་དང་འཇུར་སྤྱོད་ཡིན་པ་འང་ར་ཆོས་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་དུ་འཁུམས་ཤིང་།
 ཐོད་ཀྱི་གསེ་རིག་འདི་ཉིད་གནའ་ཐོད་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པའི་ངོས་ནས་ཁྱེད་
 རི་རྒྱལ་ལྷན་པོའི་གཏོས་དང་མཉམ་པའི་གཞུང་མན་ངག་གི་གསུང་རབ་དེ་
 རྣམས་སྐར་ལས་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲིག་འདོན་ཟུར་སྒྲུབ་དང་འཆོལ་སྒྲུད་ལེགས་
 སྤྱིག་བཅས་བྱེད་རྒྱུ་ནི་སྒྲིག་མར་བརྒྱབ་དགོས་པའི་སྐད་གཞིའི་ལས་ཀ་གལ་ཆེན་
 ཞིག་སྟེ་འོ་སྒོལ་ཆེ་རིག་འདོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བབས་པའི་
 དུས་རབས་ཀྱི་འགན་འབྲི་ཞིག་ལགས། དེའི་ཕྱིར་ར་ཆོས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལས་འགན་
 དང་དུས་རབས་ཀྱི་སྐབ་བྱ་ལྷར་མདོ་དཔུས་མཐོ་སྐང་ཞེས་པའི་སྐབ་མིན་ཁོར་
 བུག་ཁོད་དུ་འཕེལ་རྒྱས་ཟུར་བའི་གནའ་ཐོད་གསེ་དབྱེད་རིག་པ་འདིའི་སྒྲིག་
 དཔུགས་རྒྱུན་བསྐྱངས་བྱེད་ཅིང་། ཐོད་ཀྱི་གསེ་དབྱེད་རིག་པར་སྦྱར་བཅོལ་
 དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པར་སྒྲོ་བ་བརྟམས་པའི་རྣམ་དབྱེད་ཅན་མང་པོར་རྒྱ་ཆ་མཁོ་
 སྒྲུད་ཀྱི་སྒོ་འཕར་ཡངས་པོར་བྱེས་པ། རང་བྱུགས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱུ་འདོན་པ་ལ་
 སྐར་བས་སྒྲན་སྒྲིགས་སྐབ་པ། ཉམ་ཐག་ནད་པའི་ལྷས་སྒྲིག་ལག་ཟིར་བའི་ནད་
 རིགས་ཅ་མེད་དུ་འཛོམས་པར་བྱས་པའི་གཞུང་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་དང་མན་
 ངག་བབ་མོད་གདམས་པ་ཆིག་སྐབ་ཀྱི་སྒྲོར་མང་དུ་བཅལ་ནས་ནད་ཀྱི་སྐྱུག་
 བསྐལ་ལས་སྒྲོབ་པར་ངོ་སྤྲོད་པ་བཅས་མདོར་ན་གངས་ཅན་གསེ་བ་རིག་པ་
 འདི་ཉིད་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་འདོན་ལེགས་པོ་ཞིག་བྱེད་པའི་
 ཆེད་དུ། རེད་ཅག་མཆོ་སྒྲན་ཞིང་ཆེན་ཐོད་ཀྱི་གསེ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་
 འབྲེལ་ཡོད་ཆེད་མཁས་མི་རྣམས་ཀྱི་འཇུགས་དང་གསེ་བ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་དག་
 སྤྱིག་གི་མི་རྣམས་ཆེད་བསྐོས་བྱས་ཏེ། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་། གཞུང་ལྷགས་བསྐྱབ་
 བཅོས། མན་ངག་ལག་ལེན། སྐབ་སྒྱུར་ཚུང་བྱང་། སྒོ་སྐབ་འཁུངས་དཔེ།
 གནམ་རིག་སྐར་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་དཔེ་རྒྱུན་དགོན་པའི་རིགས་གཙོ་བོར་བརྒྱུང་

ཐོག་《བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཚུགས་བསྡེགས་དཔེ་ཚོགས་》ཞེས་པ་
འདི་ཚེས་ཐུག་ཕྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། དཔེ་ཚུན་ཐད་དཔེ་དབ་རེ་རེ་བཞིན་མཛད་
པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐུ་མེ་དང་ནང་དོན་ལ་མ་བཟླས་པར་ལག་ལེན་དུ་འབྱོལ་གང་
ཐུབ་ཕྱས་ཏེ་དཔེ་རྟིང་ལག་དུ་སོན་ནོ་ཙག་དག་ཐུག་དང་དཔེ་ཚུན་འགྲེམས་སྟེལ་
བྱ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་འཛིན་རྒྱུང་སྟེལ་གསུམ་ལ་ཐུགས་ཁུར་མཛད་མེད་
གནངས་བཞིན་པའི་ཡུལ་ཕུལ་བོད་རིགས་རང་རྒྱུང་ཁྲལ་ཇ་སྟོད་རྫོང་མེ་སྟོད་
འབྲོང་ཐོན་སྟོ་ཡུང་དགར་དགོན་གྱི་སྟོ་འབྲོང་རྒྱལ་བཙུན་འཛིན་ཉི་མ་ལགས་
ཀྱིས་མཁོ་སྟོད་ཕྱས་པའི་ལག་བྲིས་མའི་མ་ཡིག་ཉིད་གཞིར་ཕྱས་ནས་བསྡེགས་
པའི་《མན་ངག་རིན་ཆེན་གསེར་རྒྱུ་མ་》ཞེས་པ་འདི་ནི་《བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་
པའི་གནའ་དཔེ་ཚུགས་བསྡེགས་དཔེ་ཚོགས་》ནང་གསེས་ཀྱི་དེབ་ང་གཅིག་པ་
ཡིན་ལ། དེབ་འདི་ནི་རྒྱུད་ཆེན་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་གཞིར་བཟུང་ཐོག་
ཕྱེ་བ་རིང་བསྟེལ་དང་འབྲི་གྲང་གཅེས་བཟུས། བདུད་མི་བྱམ་པ་སོགས་བཀའ་
གཉེར་གསེད་བྱུང་ཁུངས་བཅུན་དག་གི་དོན་བཟུས་ཤིང་། རང་གི་སྒྲིབ་དོན་
སོགས་ཀྱི་ཆོག་རྒྱུད་མན་ངག་དག་གིས་བྱུང་བཟུན་ཏེ་ནད་རིགས་ཀུན་གྱི་གསེ་
ཐབས་རྣམས་སྟོམ་ཆོག་ལྟར་བཀོད་ཡོད་པ་ནི། བཅན་དུག་གི་སྒྲན་མར་བཙོ་
སྐབས་སྒྲན་མར་གཞན་དག་དང་འདྲ་བར་སྒྲན་རོ་དོར་ན་མན་པ་ལས་གནོད་པ་
ཆེ་བ་དང་། བད་ཀན་སྐབས་སྒྲ་མེར་གང་ལ་སྒྲག་པོ་ཁྲག་མཁྱིས་རྒྱ། ཞེས་དང་།
སྟོ་ཆད་སྐབས་དམར་མེར་སྒྲ་སོབ་སོགས་ཡུང་པའི་ཁ་དོག་དང་བཙུན་ནས་
གཉེན་པོའང་མེ་འདྲ་བ་རྩ་ཆོགས་བཞེན་དགོས་ཚུལ་དང་། གཞན་གསེད་ཀའི་
གཉན་ནད་ཀྱི་བཅོས་ཆ་ཆང་དང་བཅས་འཁྲུར་བདེའི་ལག་ལེན་གནད་
འབེབས་མང་པོ་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་པས་རིམ་བྱུང་མཁས་དབང་མང་པོས་
གདེངས་འཇོག་ཆེན་པོར་བཞེད་པའོ།

དེ་བ་འདི་ལོ་མ་ཡིག་གི་ནང་དུ་འབྲམ་འབྲུག་དང་རང་ལྷག་ནང་རིག་
 རྟེན་དུས། རྒྱང་ལུས། ལྷག་ཆབ་ལྟ་བུའི་མིང་ཆོག་མང་པོ་ཞིག་གི་ཡང་འབྲུག་
 ས་མེད་པ་ལ། སློག་བདེ་བའི་ཆེད་ཉགས་[]འདི་ནང་དུ་ནོར་བཙས་བྱས་
 མེད་པར་མིང་དེའི་རྗེས་སུ་ཐད་ཀར་ཡང་འབྲུག་ས་བཞག་པ་དང་། སློན་
 བསྟན་དང་དཀར་པོ་ཅིག་བྱབ་ལྟ་བུ་སློན་བསྟན་དང་དཀར་པོ་ཅིག་བྱབ་ཞེས་
 ཐད་ཀར་དག་བཙས་ཡོད་པས་རྒྱ་ཆེའི་སློག་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་བྱགས་སུ་འཇགས་
 པར་འཆལ།

དེ་ཡང་དཔེ་ཆོགས་འདི་ཉིད་དག་གླིག་དང་ཙོམ་གླིག་བྱེད་པའི་རྩ་འཛིན་
 འདི་ལྟ་ཡིན་ཏེ། ༡. ཡི་གེ་ནོར་བ་དང་དོགས་གཞི་ཅན་ནམས་ལ་མིང་ཆོག་གང་
 དེའི་རྗེས་སུ་ཉགས་[]འདི་ནང་དག་བཙས་བྱས་ཡོད། ༢. གཞུང་ཆོག་ཆད་
 པར་འདོད་པ་ནམས་ཉགས་()འདི་ནང་དུ་ཁ་སྐོང་བྱས་ཡོད། ༣. ཙོམ་པ་
 པའི་མཆན་ནམས་གཞུང་དངོས་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ལས་རྒྱུ་ཅམ་བྱས་ནས་
 བཏོད་ཡོད། ༤. མ་ཡིག་མི་གསལ་བའམ་གཞུང་ཆོག་ཆད་པ་ནམས་ལ་ཁ་སྐོང་
 བྱེད་མ་རྩལ་པ་ཉགས་.....འདིས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད་ལ་གྲག་ཉགས་()
 འདི་ནང་དུ་མ་ཡིག་གི་ཤོག་གངས་སམ་ཐིག་ཐེང་ཅི་ཅམ་ཞིག་ཆད་ཡོད་པ་
 གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ༥. རྒྱ་ཆ་དང་རྒྱམ་ཆ་སོགས་ལྟ་བུའི་རིགས་ནམས་
 དག་ཡིག་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་ལྟར་ཏེ། སོག་ཆ་དང་རྒྱ་ཆ་ཞེས་ཆོག་གྲགས་དང་
 བསྟེན་ན་མ་བཏགས་མི་འདོགས་ཤིང་། སོག་པོའི་ལྟ་དང་རྒྱ་མཆོའི་ལྟ་ཞེས་
 པའམ་ལྟ་མིང་རྒྱུ་པའི་སྐབས་སུ་མ་བཏགས་འདོགས་ཞེས་པ་ལྟར་སྤྱར་ཡོད།
 ལན་ལྟ་ཞེས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་དཔེ་གཞུང་མང་ཆེ་བར་བསྟན་ནས་
 དམིགས་བསལ་དུ་མ་སྤྱར་སྤྱར་ནས་བཏོད་ཡོད།

འདིར་ང་ཆོད་ག་གླིག་མི་ལྟའི་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་ཆ་དང་དམན་ཞིང་དཔེ་རྟོག་དག་
 གླིག་གི་ཉམས་རྒྱུང་ཞན་པའི་དབང་གིས་མ་རྟོགས་འགལ་འབྲུལ་གྱི་ཆ་གང་མང་

ཡོད་སྲིད་པ་ལ་ཕྱ་ཆེན་སྟོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་ལྷགས་པར་གནང་
བར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ལྟོའོ།

མཆོ་ཚུན་ ཞིང་ ཆེན་ བོད་ གྱི་ གཏོ་ དྲིག་ ཞིབ་ འཇུག་ ཁང་ ཅས།
《བོད་ཀྱི་གཏོ་བ་དྲིག་པའི་གནང་དཔེ་ལྷགས་འཇུགས་དཔེ་ཆོགས་》ཆོད་ཐོག་ཆོགས་པ་

ཡུལ་ ༡༠༠ ལོའི་ཟླ་ ༣ པའི་ཆེས་ ༥ ཉིན།

ཚུམ་པ་པོ་རྩ་སྟོན་མདོར་བསྟུན།

«བདུན་ཅི་སྟེང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསར་བ་མན་རག་རིན་ཆེན་གསེར་རྩོམ་» མཐ་ཡོངས་གྲགས་སུ་«ཞེའུ་ནའི་གསེར་རྩོམ་» ཞེས་པའི་གསེར་རིག་གཅེས་བསྟུས་འདིའི་ཚུམ་པ་པོ་ནི། སྔ་དུས་པོད་མདོ་སྟོན་ནང་ཆེན་དེམ་ཚུ་ཉེར་ལཱའི་ནང་ཆོན་ཕྱི་སྟོན་འཁོར་བ་བར་མའི་མཆོད་གནས་ཀྱི་དགོན་རྟེ་ཞེའུ་ན་དགོན་གྱི་བརྟན་བདག་གིས་ཐུབ་པའི་དབང་ཚུགས་ཞེའུ་ནའི་གཞོན་ཏུ་འཕྱུར་གནས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱོན་པ་ཀླུ་འཕྲིན་ལས་ཏེ་ཀླུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། གཞན་དུ་ཀླུ་རིམ་ཚོ་ཞེས་ཀྱང་འཁོད་འདུག་པ་གང་ལྟར། ཁོང་གི་ཁམས་རྩོགས་འཁྱུངས་ཤིང་མཆོན་ལྷན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་གསན་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པས་རིག་གནས་ཀྱན་ལ་མཁྱེན་པ་རྒྱས་ཤིང་བྱད་པར་གསེར་རིག་ལ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་མངོན། སྟེང་བཅུ་གཅིག་པ་ཞེས་གསར་གྲིས་འགར་འཁོད་འདུག་ཀྱང་འེན་དཔེན། འཁྱུངས་འདས་ལོ་ཆོགས་ཀྱང་གསལ་བར་མ་དེས་ཀྱང་། དཔག་ན་སི་དུ་ཆོས་འཕྱུང་གི་སྟོབ་མ་ཡིན་པའི་བརྗོད་བསྟེན་དེ་ལྟ་ན་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་གཡས་གཡོན་དུ་བྱོན་ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ། ཁོང་གིས་བཅུ་མས་གནང་བའི་གཅེས་བསྟུས་མན་རག་གསེར་རྩོམ་ནི། ཁམས་རྩོགས་ཀྱི་སྟན་པ་མཁས་ཆེན་དུ་མས་གཅིགས་སུ་འཛིན་ཅིང་། བན་རུས་ལག་ཁྲངས་འེན་ཆེད་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལ་དཔྱིད་དུ་ཆགས་པའི་སྟན་དཔེ་ཚ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་འདུག རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་དཔྱད་གཞི་མ་རྟེན་པས་བྱུ་བྱས་དཔེན།